

Countdown to Impunity:

Corruption-related Statutes of Limitation

in the Slovak Republic

Research

of Corruption-related Statutes of Limitations

Pavel Nechala, TI Slovakia

August 2010

Výskum sa uskutočnil vďaka podpore Generálneho riaditeľstva pre vnútorné záležitosti Európskej komisie v rámci programu Prevencia a boj proti zločinu Európskej únie.

Tento text odráža iba názory autora, Európska komisia nenesie žiadnu zodpovednosť za používanie informácií obsiahnutých v tomto texte.

Introduction

Premľanie trestného stíhania trestných činov korupcie nie je z pohľadu právnej úpravy a skúsenosti orgánov aplikujúcich právo problematické. Nespokojnosť občanov s riešením korupčných škandálov má svoje príčiny skôr v iných oblastiach. Ide predovšetkým o nízku dôveru občanov v orgány činné v trestnom konaní a z toho vyplývajúca neochota oznamovať trestné činy. Ďalšou príčinou je skončenie politicky citlivých káuz oslobodzujúcimi rozsudkami pre páchatel'ov, pričom odôvodnenie týchto rozhodnutí nie je pre verejnosť dostatočne presvedčivé.

Až pri podrobnej analýze a konfrontovaním právnej úpravy so zmenami v politickom vedení štátu sa objavujú niektoré nedostatky. Tieto nedostatky sa môžu naplno prejavit' v kauze spájanej s predsedom vlády SR Robertom Ficom. Zverejnené informácie vytvárajú podozrenie, že strana Smer-SD, ktorú vedie R. Fico predávala miesta na kandidátke do volieb 2002. Právna kvalifikácia tohto konania neumožňuje dlhšiu premlčaciu dobu ako päť rokov, pričom spočívanie premlčacej doby nerieši otázku predĺženia premlčacej doby pri výkone funkcie člena vlády. Tento prípad je zatiaľ iba na svojom začiatku a až jeho riešenie môže vyvolať aj potrebu úpravy dôvodov spočívania premlčania alebo úpravy právnej definície trestných činov súvisiacich s korupciou.

Jednotlivým detailom právnej úpravy premlčania ako aj skúsenosti z jeho uplatňovaním v praxi prináša nasledovný text.

1. Overview of specific rules and concrete periods of SoL applicable to corruption

a) General legal regulation of statutes of limitations

Premlčanie je jedným z dôvodov zániku trestnosti a trestu, ku ktorému dochádza uplynutím stanovenej premlčacej doby, ak nedošlo zo zákonom stanovených dôvodov k jej prerušeniu alebo neplynutiu. Trestný zákon rozoznáva premlčanie trestného stíhania a premlčanie trestu. Predmetom tejto analýzy je výhradne premlčanie trestného stíhania.

Premlčanie trestných činov je upravené Trestným zákonom¹, pričom trestnosť niektorých trestných činov **nezaniká ani uplynutím premlčacej doby**. Ide o trestné činy proti mieru, proti ľudskosti a trestné činy vojnové, trestné činy proti mieru a ľudskosti², medzi ktoré trestné činy súvisiace s korupciou nepatria.

Premlčacia doba **začína plynúť (commencement)** od okamihu keď došlo k dokonaniu trestného činu. Pri pokračovacích a trvácich trestných činoch, pri ktorých sa dokonanie časovo nekryje s dokonaním trestného činu, premlčacia doba začína plynúť až od okamihu, keď bol trestný čin dokonaný. Pri pokračovacích trestných činoch je trestný čin dokonaný, keď sa vykonal posledný útok (čiastkový akt). Pri dokonaných trestných činoch nemôže premlčacia doba uplynúť skôr, než nastane následok trestného činu.³

Trestné činy súvisiace s korupciou môžu byť spáchané aj ako pokračovacie trestné činy, mimo iného ak majú jednotiaci zámer. Jednotlivé korupčné akty musia spolu objektívne súvisieť (napríklad v rovnakom časovom období, rovnaký motív páchatel'a).

V tomto smere treba pripomenúť, že Trestný zákon síce vôbec nestanovuje okamih, od ktorého začína plynúť premlčacia doba (je chybou, že zákonodarcia opomenul v novom Trestnom zákone upraviť takú podstatnú otázku), avšak súdna prax a právna veda vychádzajú z názoru, že premlčacia doba začína plynúť od spáchania trestného činu, teda od okamihu, kedy bol trestný čin dokonaný, respektíve v prípade pokračujúcich, trvajúcich a hromadných trestných činov od okamihu, kedy bola trestná činnosť dokončená. Rozhodná je doba ukončenia konania, avšak pokiaľ je znakom skutkovej podstaty účinkov, prípadne ťažší účinok, potom premlčacia doba začína bežať od vzniku účinku alebo ťažšieho účinku. Pri počítaní premlčacej doby je pritom potrebné vychádzať zo znenia ustanovenia § 136 Trestného zákona⁴ s tým, že premlčacia doba začne plynúť nasledujúceho dňa po tom, kedy nastala udalosť významná pre jej začiatok.⁵

K právny následkom uplynutia premlčacej doby dôjde iba v prípade, ak plynutie premlčacej doby nebolo prerušené.

Premlčanie trestného stíhania (interruption) sa prerušuje

¹ Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov

² Tzn. tieto trestné činy: Ohrozenie mieru (§ 417), Genocídium (§ 418), Terorizmus a niektoré formy účasti na terorizme (§ 419), Mučenie a iné neľudské alebo kruté zaobchádzanie (§ 420), Výroba extrémistických materiálov (§ 422a), Rozširovanie extrémistických materiálov (§ 422b), Prechovávanie extrémistických materiálov (§ 422c), Podnecovanie, hanobenie a vyhrážanie osobám pre ich príslušnosť k niektorej rase, národu, národnosti, farbe pleti, etnickej skupine alebo pôvodu rodu (§ 424a), Neľudskosť (§ 425), Používanie zakázaného bojového prostriedku a nedovolené vedenie boja (§ 426), Plienenie v priestore vojnových operácií (§ 427), Zneužívanie medzinárodne uznávaných označení a štátnych znakov (§ 428), Útok proti parlamentárovi (§ 429), Zneužitie rekviračného práva (§ 430), Vojnová krutosť (§ 431), Perzekúcia obyvateľstva (§ 432), Vojnové bezprávie (§ 433), Ohrozenie kultúrnych hodnôt (§ 434),

³ Samaš O., Stíffell H., Toman P.: Trestný zákon Stručný komentár, Iura edition, 2006

⁴ § 136 Trestného zákona: Kde tento zákon spája s uplynutím určitej lehoty počítanej na dni nejaký účinok, nezapočítava sa do nej deň, keď nastala právna skutočnosť určujúca jej začiatok.

⁵ ŠAMKO, P.: Prerušenie premlčania trestného stíhania. Justičná revue, 58, 2006, č. 11, s. 1599 – 1610.

a) vznesením obvinenia pre trestný čin, o ktorého premlčanie ide, ako aj po ňom nasledujúcimi úkonmi orgánu činného v trestnom konaní, sudcu pre prípravné konanie alebo súdu smerujúcimi k trestnému stíhaniu páchateľa, alebo

b) ak páchateľ spáchal v premlčacej dobe úmyselný trestný čin.

Prerušením premlčania sa začína plynúť nová premlčacia doba od začiatku.

Premlčacia doba trestného stíhania sa nepovažuje za prerušenú ani v prípade, ak sa do účinnosti nového Trestného zákona⁶ obvinený spáchal miernejší trestný čin než ten, o ktorého premlčanie ide.⁷

Ad a/: Dikciu zákona je potrebné vykladať tak, že vznesenie obvinenia sa musí týkať toho istého skutku, o akom je následne meritórne rozhodované. Vyplyva to z toho, že podstatou uznesenia o vznesení obvinenia (ako aj celého trestného stíhania) je opis skutku, ktorý síce vykazuje znaky skutkovej podstaty trestného činu, avšak, na rozdiel od právnej kvalifikácie, sa totožnosť skutku nemôže zmeniť počas celého trestného stíhania (skutok sa môže rôznym spôsobom upravovať, ale totožnosť konania, prípadne totožnosť následku musí zostať zachovaná). To, že podstatným pre prerušenie plynutia premlčacej doby trestného stíhania je vznesenie obvinenia pre konkrétny skutok a nie pre konkrétny trestný čin, možno teda vyvodit' z toho, že Trestný poriadok umožňuje zmeniť právnu kvalifikáciu počas celého trestného stíhania a preto nemožno vidieť prekážku prerušenia premlčania len v zmene právnej kvalifikácie. V opačnom prípade by bolo potrebné vzniesť obvinenie vždy, keď dôjde k zmene právnej kvalifikácie, aby sa tak prerušilo plynutie premlčacej doby konkrétného trestného činu.⁸

Z hľadiska procesno-právneho sa podľa § 10 ods. 15 Trestného poriadku každý jeden čiastkový útok pokračujúceho trestného činu považuje za samostatný skutok a preto ustanovenie o vznesení obvinenia vyžaduje, aby bolo uznesením vznesené obvinenie za každý jeden čiastkový útok pokračujúceho trestného činu. Vzhľadom na to je potrebné, aby za všetky čiastkové útoky bolo vznesené obvinenie v priebehu plynutia premlčacej doby, ktorá sa (ako už bolo uvedené vyššie) počíta od okamihu, kedy bola pokračujúca trestná činnosť dokončená. Vznesenie obvinenia pre jeden čiastkový útok teda neprerušuje plynutie premlčacej doby pre druhý čiastkový útok.⁹

Okrem samotného vznesenia obvinenia prerušujú plynutie premlčacej doby aj úkony¹⁰ orgánov činných v trestnom konaní a súdu, ktoré časovo nasledujú po vznesení obvinenia (vyplyva to z použitých slov „po ňom nasledujúcimi úkonmi“), z čoho je zjavné, že úkony vykonané pred vznesením obvinenia nespôsobujú

⁶ Nový trestný zákon účinný od 1. 1. 2006.

⁷ Samaš O., Stiffel H., Toman P.: Trestný zákon Stručný komentár, Iura edition, 2006

⁸ ŠAMKO, P.: Prerušenie premlčania trestného stíhania. Justičná revue, 58, 2006, č. 11, s. 1599 – 1610.

⁹ ŠAMKO, P.: Prerušenie premlčania trestného stíhania. Justičná revue, 58, 2006, č. 11, s. 1599 – 1610.

¹⁰ Úkony, ktoré spôsobujú prerušenie premlčania, musia nasledovať nielen časovo po vznesení obvinenia, ale zároveň musia aj smerovať k trestnému stíhaniu páchateľa, pričom musí ísť o úkony vykonané v zmysle ustanovení Trestného poriadku (úkony vykonané napríklad podľa zákona o policajnom zbore by neprerušovali plynutie premlčacej doby). Za úkony, ktoré smerujú k trestnému stíhaniu páchateľa, sa v praxi považujú napríklad predvolanie alebo predvedenie obvineného, výsluch obvineného, návrh prokurátora na vydanie príkazu na zatknutie obvineného, príkaz na zatknutie obvineného, konfrontácia s obvineným, rekonštrukcia, vyšetrovací pokus, vydanie uznesenia o príbratí znalcov na vyšetrovanie duševného stavu obvineného, obžaloba, trestný rozkaz, uznesenie o zastavení trestného stíhania obvineného, uznesenie o predložení veci k rozhodnutiu o príslušnosti súdu, uznesenie o odňatí a prikázaní veci, uznesenie o spojení vecí, uznesenie o vylúčení obvineného na samostatné konanie a podobne.

prerušenie premlčania (prerušenie premlčania teda nespôsobuje vydanie uznesenia o začatí trestného stíhania a ani úkony od začatia trestného stíhania do vznesenia obvinenia).¹¹

Ad b/: Podstatným pre prerušenie premlčania je teda len spáchanie nového úmyselného trestného činu počas plynutia premlčacej doby (v takom prípade sa preruší plynutie premlčacej doby vždy), a je bezvýznamné, či tento nový trestný čin je prísnejší, rovnako prísny alebo miernejší ako trestný čin, o premlčanie ktorého ide. Na druhej strane spáchanie nedbanlivostného trestného činu nespôsobí prerušenie premlčania nikdy, a to ani vtedy, ak ide o prísnejší trestný čin ako ten, o premlčanie ktorého ide.¹²

Dĺžka premlčacej doby je definovaná v závislosti od závažnosti spáchaného trestného činu. Právny poriadok Slovenskej republiky nepozná absolútnu dĺžku premlčania. Taktiež nie je upravená špeciálna premlčacia doba pre vyšetrovanie alebo vznesenie obvinenia (the end of investigation or initiation of prosecution).

Trestnosť činu zaniká uplynutím premlčacej doby, ktorá je:

- a) tridsať rokov, ak ide o zločin, za ktorý tento zákon dovoľuje uložiť trest odňatia slobody na doživotie,
- b) dvadsať rokov, ak ide o zločin, za ktorý tento zákon v osobitnej časti dovoľuje uložiť trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby najmenej desať rokov,
- c) desať rokov, ak ide o ostatné zločiny,
- d) päť rokov, ak ide o prečin, za ktorý tento zákon v osobitnej časti dovoľuje uložiť trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby najmenej tri roky,
- e) tri roky pri ostatných prečinoch.¹³

Použitím vyššie uvedených pravidiel vypočítame dĺžku premlčacej doby pre trestné činy súvisiace s korupciou tak ako je uvedené v nasledujúcej tabuľke.

¹¹ ŠAMKO, P.: Prerušenie premlčania trestného stíhania. Justičná revue, 58, 2006, č. 11, s. 1599 – 1610.

¹² ŠAMKO, P.: Prerušenie premlčania trestného stíhania. Justičná revue, 58, 2006, č. 11, s. 1599 – 1610.

¹³ § 11 Trestného zákona: Zločin je úmyselný trestný čin, za ktorý tento zákon v osobitnej časti ustanovuje trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby prevyšujúcou päť rokov. O zločin ide aj vtedy, ak v prísnejšej skutkovej podstate prečinu spáchaného úmyselne je ustanovená horná hranica trestnej sadzby prevyšujúca päť rokov.

§ 10 Trestného zákona: Prečin je trestný čin spáchaný z nedbanlivosti alebo úmyselný trestný čin, za ktorý tento zákon v osobitnej časti ustanovuje trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby neprevyšujúcou päť rokov.

Criminal offences	Legal Source	Period of Limitation (years) until end of prosecution or sentence
trestný čin prijímania úplatku	§ 328 - § 331 Trestného zákona	5 rokov - § 328 ods. 1;
		10 rokov - § 328 ods. 2; § 329 ods. 1;
		20 rokov - § 328 ods. 3; § 329 ods. 2; § 328 ods. 3; § 330 ods. 1; § 330 ods. 2; § 331 ods. 1; § 331 ods. 2
trestný čin podplácania	§ 332 - § 335 Trestného zákona	5 rokov - § 332 ods. 1; § 332 ods. 2; § 333 ods. 1; § 333 ods. 2; § 334 ods. 1; § 335 ods. 1
		20 rokov - § 332 ods. 3; § 333 ods. 3; § 334 ods. 2; § 335 ods. 2
trestný čin nepriamej korupcie	§ 336 Trestného zákona	3 roky - § 336 ods. 2
		5 rokov - § 336 ods. 1
trestný čin sprenevery	§ 213 Trestného zákona	3 roky - § 213 ods. 1
		5 rokov - § 213 ods. 2
		20 rokov - § 213 ods. 3; § 213 ods. 4
trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa	§ 326 Trestného zákona	5 rokov - § 326 ods. 1
		20 rokov - § 326 ods. 2; § 326 ods. 3; § 326 ods. 4
trestný čin zasahovania do nezávislosti súdu	§ 342 Trestného zákona	10 rokov - § 342 ods. 1; § 342 ods. 2
		20 rokov - § 342 ods. 3

trestný čin marenia spravodlivosti	§ 344 Trestného zákona	10 rokov - 344 ods. 1; § 344 ods. 2;
trestný čin legalizácie príjmu z trestnej činnosti	§ 233 a § 234 Trestného zákona	5 rokov - § 233 ods. 1;
		10 rokov - § 233 ods. 2; § 234 ods. 1
		20 rokov - § 233 ods. 3; § 233 ods. 4

Predĺženie plynutia premlčacej doby (Extension) rozhodnutím súdu na základe žiadosti vyšetrovacích orgánov nie je v právnom poriadku Slovenskej republiky možné.

Na druhej strane môže dôjsť k **spočívaniu plynutia premlčacej doby (Suspension)**, teda určitá zákonom stanovená doba sa do celkovej premlčacej doby nezapočítava.

Do premlčacej doby sa nezapočítava

- doba, po ktorú nebolo možné páchatel'a postaviť pred súd pre zákonnú prekážku,
- doba, po ktorú sa páchatel' zdržiaval v cudzine s úmyslom vyhnúť sa trestnému stíhaniu,
- skúšobná doba podmieneného zastavenia trestného stíhania,
- doba, po ktorú bolo dočasne odložené vznesenie obvinenia, alebo
- doba, po ktorú bolo prerušené trestné stíhanie.

Zákonnou prekážkou je napríklad imunita poslancov parlamentu.

Podľa čl. 78 ods. 3 prvá veta Ústavy SR: „Poslanca nemožno trestne ani disciplinárne stíhať, ani vziať do väzby bez súhlasu Národnej rady Slovenskej republiky.“ Predmetom úpravy tejto ústavnej normy je procesná exempcia v trestnom konaní. Právnym účinkom úpravy čl. 78 ods. 3 je podmienenie uplatnenia právomoci príslušného orgánu činného v trestnom konaní súhlasom parlamentu s prípadným odkladom zodpovednosti poslanca Národnej rady SR na čas, keď prestane vykonávať poslanecký mandát. Citovanou ústavnou normou sa poslancovi umožňuje dočasná ochrana pred trestným stíhaním a pred vzatím do väzby bez súhlasu Národnej rady Slovenskej republiky. Poslancovi sa nepriznáva beztrestnosť. Priznáva sa mu iba právo, aby Národná rada SR rozhodla o odklade začatia trestného stíhania proti osobe poslanca, ale nevylučuje sa jeho trestné stíhanie ani počas výkonu mandátu.¹⁴

- Other provisions that may limit the length of criminal proceedings (e.g. termination of proceedings due to unreasonable delay in prosecution, limited length of pre-trial investigation)

¹⁴ Drgonec J.: Ústava Slovenskej republiky Komentár 2. Vydanie, Heuréka, 2007

Právny poriadok neobsahuje iné ustanovenia, ktoré by mali vplyv na dĺžku alebo plynutie premlčacej doby. Prípadné priet'ahy v konaní sú dôvodom na samostatné konanie na Ústavnom súde SR alebo Európskom súde pre ľudské práva v Štrasburgu.

c) Definitions of corruption-related offences and applicable sanctions

Definície trestných činov súvisiacich s korupciou, ktoré boli sledované v tejto analýze sú presne uvedené vrátane kvalifikovaných skutkových podstat v Prílohe č. 1. V tejto časti predstavíme iba základné definície týchto trestných činov.

Trestný čin **prijímania úplatku** spácha ten kto priamo alebo cez sprostredkovateľa pre seba alebo pre inú osobu prijme, žiada alebo si dá sľúbiť úplatok, aby konal alebo sa zdržal konania tak, že poruší svoje povinnosti vyplývajúce zo zamestnania, povolania, postavenia alebo funkcie. Potrestá sa odňatím slobody na dva roky až päť rokov.

Trestný čin **podplácania** spácha ten kto priamo alebo cez sprostredkovateľa sľúbi, ponúkne alebo poskytne úplatok inému, aby konal alebo sa zdržal konania tak, že poruší svoje povinnosti vyplývajúce zo zamestnania, povolania, postavenia alebo funkcie, alebo z tohto dôvodu priamo alebo cez sprostredkovateľa sľúbi, ponúkne alebo poskytne úplatok inej osobe, potrestá sa odňatím slobody až na tri roky.

Trestný čin **nepriamej korupcie** spácha ten kto priamo alebo cez sprostredkovateľa pre seba alebo pre inú osobu prijme, žiada alebo dá si sľúbiť úplatok za to, že bude svojím vplyvom pôsobiť na výkon právomoci osoby uvedenej v § 328, § 329, § 330 alebo § 331, alebo za to, že tak už urobil, potrestá sa odňatím slobody až na tri roky.

Kto si prisvojí cudziu vec, ktorá mu bola zverená, a pôsobí tak na cudzom majetku škodu malú, potrestá sa odňatím slobody až na dva roky. Takto je definovaná **sprenevera**.

Trestný čin **zneužívania právomoci verejného činiteľa** je definovaný nasledovne:

Verejný činiteľ, ktorý v úmysle pôsobiť inému škodu alebo zadovážiť sebe alebo inému neoprávnený prospech,

- a) vykonáva svoju právomoc spôsobom odporujúcim zákonu,
 - b) prekročí svoju právomoc, alebo
 - c) nesplní povinnosť vyplývajúcu z jeho právomoci alebo z rozhodnutia súdu,
- potrestá sa odňatím slobody na dva roky až päť rokov.

Trestný čin **zasahovania do nezávislosti súdu** spácha ten kto pôsobí na sudcu, aby nesplnil svoju povinnosť v konaní pred súdom, alebo kto koná v úmysle zmať práva účastníkov súdneho konania alebo obvineného

na zákonného sudcu, potrestá sa odňatím slobody na jeden rok až šesť rokov.

Trestný čin **marenia spravodlivosti** je definovaný:

Kto v konaní pred súdom alebo v trestnom konaní

- a) predloží dôkaz, o ktorom vie, že je sfaľovaný alebo pozmenený, na účel použiť ho ako pravý,
 - b) falšuje, pozmení alebo marí dôkaz, alebo bráni v získaní dôkazu,
 - c) marí alebo bráni prítomnosti alebo výpovedi strany trestného konania, účastníka súdneho konania, svedka, znalca, tlmočníka alebo prekladateľa, alebo
 - d) použije násilie, hrozbu násilia alebo hrozbu inej ťažkej ujmy, alebo sľúbi, ponúkne, alebo poskytne neoprávnenú výhodu, aby pôsobil na stranu trestného konania, účastníka súdneho konania, svedka, znalca, tlmočníka, prekladateľa alebo na orgán činný v trestnom konaní,
- potrestá sa odňatím slobody na jeden rok až šesť rokov.

Trestný čin **legalizácie príjmu z trestnej činnosti**:

Kto príjem alebo iný majetok z trestnej činnosti, v úmysle zatajiť existenciu takeého príjmu alebo veci, zakryť ich pôvod v trestnom čine, ich určenie či použitie na spáchanie trestného činu, zmariť ich zaistenie na účely trestného konania alebo ich prepadnutie alebo zhabanie,

- a) prevedie na seba alebo iného, požičia, vypožičia, prevedie v banke alebo v pobočke zahraničnej banky, dovezie, prevezie, privezie, premiestni, prenajme alebo inak sebe alebo inému zadováži, alebo
 - b) drží, uschováva, ukrýva, užíva, spotrebuje, zničí, zmení alebo poškodí,
- potrestá sa odňatím slobody na dva roky až päť rokov.

Za spáchané trestné činy môže súd uložiť páchateľovi, ktorý je fyzickou osobou, len trest odňatia slobody, trest domáceho väzenia, trest povinnej práce, peňažný trest, trest prepadnutia majetku, trest prepadnutia vecí, trest zákazu činnosti, trest zákazu pobytu, trest straty čestných titulov a vyznamenaní, trest straty vojenskej a inej hodnosti, trest vyhostenia.

d) Specific regulations on SoL applicable to corruption-related offences

V Slovenskom právnom systéme nie sú doby premlčania trestného stíhania ani dôvody ich prerušenia, či spočívania pre trestné činy súvisiace s korupciou upravené osobitne. Doby premlčania trestného stíhania, tak ako to vyplýva aj z vyššie uvedeného, sú závislé na výške hornej sadzby trestu odňatia slobody jednotlivých skutkových podstatát trestných činov. Dôvody prerušenia premlčania trestného stíhania, ako aj jeho spočívania sú spoločné pre všetky trestné činy.

e) Periods of SoL applicable to corruption-related offences

Dĺžka premlčacej doby, tak ako to vyplýva aj z vyššie uvedeného, je spoločná pre všetky trestné činy¹⁵ a závislá na výške hornej sadzby trestu odňatia slobody jednotlivých skutkových podstat trestných činov.

f) Regulation of prescription period in civil proceedings with respect to claims for damages

Otázka premlčania má význam vo väzbe na trestné činy súvisiace s korupciou predovšetkým pri náhrade škody, ktorá takto poškodenému vznikla. Poškodený sa môže s týmto nárokom úspešne obrátiť na súd pred uplynutím premlčacej doby. V závislosti od okolností prípadu môže nárok na náhradu škody vzniknúť voči páchatelovi trestného činu alebo voči štátu.

Náhrada škody voči páchatelovi trestného činu korupcie

V zmysle Občianskeho zákonníka¹⁶ sa právo premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej. Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

Všeobecná premlčacia doba je trojročná a **začína plynúť** odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz. Avšak právo na náhradu škody sa premlčí už za dva roky odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode o tom, kto za ňu zodpovedá.

Právo na náhradu škody spôsobenú niektorým trestným činom korupcie podľa osobitného zákona¹⁷ sa premlčí za tri roky odo dňa nadobudnutia právoplatnosti odsudzujúceho rozhodnutia súdu o spáchaní niektorého trestného činu korupcie, najneskôr za desať rokov odo dňa spáchania tohto trestného činu.

Obe tieto premlčacie doby sú objektívne, začiatok ich plynutia je však viazaný na dva rôzne okamihy:

- a) nadobudnutie právoplatnosti odsudzujúceho rozsudku
- b) spáchanie niektorého trestného činu korupcie

Ak veriteľ v premlčacej dobe uplatní právo na súde alebo u iného príslušného orgánu a v začatom konaní riadne pokračuje, premlčacia doba od tohto uplatnenia po dobu konania neplynie. To platí aj o práve, ktoré bolo právoplatne priznané a pre ktoré bol na súde alebo u iného príslušného orgánu navrhnutý výkon rozhodnutia.

V tomto prípade ide o spočívanie premlčacej doby (suspend); preto, aby došlo k spočívaniu premlčacej doby musia byť kumulatívne splnené dve podmienky:

- a) uplatnenie práva na súde – napr.: návrh na začatie konania na plnenie, vzájomný návrh, ale aj adhézne konanie v rámci trestného konania,
- b) riadne pokračovanie v konaní.

¹⁵ S výnimkou trestných činov, ktoré sa nepremlčujú.

¹⁶ Zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov

¹⁷ Zavedené novelou Občianskeho zákonníka s účinnosťou od 1. januára 2003. Majú sa na mysli výhradne trestné činy prijímania úplatku, podplácania a nepriamej korupcie

Aby sa zabránilo premlčaniu nároku na náhradu škody, ktorá vznikla v súvislosti so spáchaním trestných činov korupcie, môže poškodený zažalovať tento nárok na civilnom súde aj pred nadobudnutím právoplatnosti odsudzujúceho rozsudku. Tým sa zabezpečí spočítanie premlčacej doby práva na náhradu škody spôsobenú niektorým trestným činom korupcie.

Náhrada škody voči štátu

K občianskoprávnej zodpovednosti sa zaraďuje i zodpovednosť za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, ktorá je upravená osobitným zákonom.¹⁸

Štát zodpovedá za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci

- a) nezákonným rozhodnutím,
- b) nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody,
- c) rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, alebo
- d) nesprávnym úradným postupom.

Takto spôsobená škoda môže byť aj následkom korupčného správania predstaviteľa štátnej moci alebo verejnej moci. Poškodený sa potom bude môcť po splnení podmienok uvedených v zákone obrátiť na súd s nárokom na náhradu škody.

Právo na náhradu škody sa premlčí za tri roky odo dňa, keď sa poškodený dozvedel o škode. Ak je podmienkou uplatnenia práva na náhradu škody zrušenie alebo zmena právoplatného rozhodnutia, plynie premlčacia lehota odo dňa doručenia (oznámenia) rozhodnutia.

Začiatok subjektívnej lehoty je viazaný na okamih, keď sa poškodený dozvedel o škode. Okamih začatia plynutia premlčacej lehoty v prípade, ak je podmienkou uplatnenia práva na náhradu škody zrušenie alebo zmena právoplatného rozhodnutia, je viazaný na okamih doručenia (oznámenia) rozhodnutia.

Najneskôr sa právo na náhradu škody premlčí za desať rokov odo dňa, keď bolo poškodenému doručené (oznámené) rozhodnutie, ktorým mu bola spôsobená škoda.

V tomto prípade ide o objektívnu lehotu, ktorá začína plynúť v okamihu, keď bolo poškodenému doručené (oznámené) rozhodnutie, ktorým mu bola spôsobená škoda.

Lehota neplynie počas predbežného prerokovania nároku odo dňa podania žiadosti do skončenia prerokovania, najdlhšie však počas šiestich mesiacov. Teda lehota na uplatnenie práva na náhradu škody spočíva od okamihu podania písomnej žiadosti poškodeného o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody, do skončenia predbežného prerokovania, najdlhšie však môže spočívať šesť mesiacov.

¹⁸ V zákone č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Právo štátu alebo územnej samosprávy na **regresnú náhradu** sa premlčí za rok odo dňa, keď bola uhradená celá náhrada škody; nie však skôr, ako za rok odo dňa, keď nadobudol právoplatnosť trestný rozsudok alebo disciplinárne opatrenie voči osobe, ktorá sa dopustila trestného činu alebo disciplinárneho previnenia nesprávnym úradným postupom alebo v príčinnej súvislosti s ním alebo sa dopustila trestného činu alebo disciplinárneho previnenia, v dôsledku ktorého alebo v príčinnej súvislosti s ním vydala nezákonné rozhodnutie.

Premlčacia lehota na uplatnenie práva štátu alebo územnej samosprávy na regresnú náhradu je jeden rok; uvedená lehota začína plynúť:

- a) dňom uhradenia celej škody;
- b) v prípade, ak dôjde v súlade so vznikom škody k disciplinárnemu konaniu či trestnému konaniu voči osobe, ktorá škodu spôsobila, začne premlčacia lehota plynúť odo dňa právoplatnosti rozhodnutia (trestného/disciplinárneho).¹⁹

g) Does the law provide criminal liability for legal persons for corruption-related offences?

Do slovenského právneho poriadku bola zavedená novelou Trestného zákona č. 224/2010 Z. z. tzv. nepravá trestná zodpovednosť právnických osôb. Táto novela je platná od 25. 5. 2010, avšak účinnosť nadobudne až od 1. 9. 2010.

Zmenou trestného zákona sa umožnilo za niektoré trestné činy ukladať právnickým osobám ochranné opatrenia v podobe zhabania majetku alebo zhabania peňažnej čiastky.

Zhabanie peňažnej čiastky

(1) Zhabanie peňažnej čiastky môže súd uložiť právnickej osobe, ak bol spáchaný trestný čin, hoci aj v štádiu pokusu, alebo ak došlo k účasti na trestnom čine v súvislosti

- a) s výkonom oprávnenia zastupovať túto právnickú osobu,
- b) s výkonom oprávnenia prijímať rozhodnutia v mene tejto právnickej osoby,
- c) s výkonom oprávnenia vykonávať kontrolu v rámci tejto právnickej osoby, alebo
- d) so zanedbaním dohľadu alebo náležitej starostlivosti v tejto právnickej osobe.²⁰

¹⁹ Wáclavová L.: Inštitút „premlčania“ pri zodpovednosti za škodu spôsobenú verejnou mocou. *Notitiae ex Academia Bratislavensi Iurisprudentiae II*, 2009, s. 86 – 93.

²⁰ (2) Ochranné opatrenie podľa odseku 1 nemožno uložiť právnickej osobe, ktorej majetkové pomery ako dlžníka nemožno usporiadať podľa osobitného predpisu upravujúceho konkurzné konanie, alebo ak by výkonom ochranného opatrenia bol postihnutý majetok štátu alebo Európskej únie, orgánom cudzieho štátu a medzinárodným organizáciám verejného práva. Nemožno ho uložiť ani vtedy, ak došlo k zániku trestnosti činu uvedeného v odseku 1 premlčaním trestného stíhania alebo na základe účinnej ľútosti.

(3) Zhabanie peňažnej čiastky môže súd uložiť od 800 eur do 1 660 000 eur. Pri určení výšky zhabania peňažnej čiastky súd prihliadne na závažnosť spáchaného trestného činu, rozsah činu, získaný prospech, spôsobenú škodu, okolnosti spáchania trestného činu a následky pre právnickú osobu. Zhabanie peňažnej čiastky súd neuloží, ak ukladá právnickej osobe ochranné opatrenie zhabania

Zhabanie majetku

(1) Zhabanie majetku súd uloží právnickej osobe, ak bol spáchaný trestný čin, hoci aj v štádiu pokusu, alebo ak došlo k účasti na trestnom čine uvedenom v § 58 ods. 2, a ak právnická osoba nadobudla majetok alebo jeho časť trestnou činnosťou alebo z príjmov pochádzajúcich z trestnej činnosti, v súvislosti

- a) s výkonom oprávnenia zastupovať túto právnickú osobu,
- b) s výkonom oprávnenia prijímať rozhodnutia v mene tejto právnickej osoby,
- c) s výkonom oprávnenia vykonávať kontrolu v rámci tejto právnickej osoby, alebo
- d) so zanedbaním dohľadu alebo náležitej starostlivosti v tejto právnickej osobe.²¹
- e) Regulation of SoL in administrative proceedings (mostly relevant in cases where the law does not provide criminal liability for legal persons for corruption-related offences)

Verejné obstarávanie²²

Úrad pre verejné obstarávanie uloží verejnému obstarávateľovi alebo obstarávateľovi pokutu vo výške 5 % zmluvnej ceny, ak nesplnil niektorú z povinností podľa § 32 alebo § 35 ods. 2, t.j. určenie podmienok účasti alebo kritéria na vyhodnocovanie ponúk.

Úrad uloží verejnému obstarávateľovi alebo obstarávateľovi pokutu od 300 eur do 30 000 eur, ak

- nevyhodnocoval splnenie podmienok účasti vo verejnom obstarávaní podľa § 33 alebo ak nevyhodnocoval ponuky podľa § 42, ak to malo vplyv na výsledok verejného obstarávania,

majetku podľa § 83b.

(4) Ak ide o zlúčenie, splynutie alebo rozdelenie právnickej osoby, uloží súd ochranné opatrenie podľa odseku 1 právneho nástupcovi zaniknutej právnickej osoby.

(5) Zaplatená alebo vymožená peňažná čiastka pripadá štátu, ak súd nerozhodne inak na základe vyhlásenej medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná.

²¹ (2) Ochranné opatrenie podľa odseku 1 nemožno uložiť právnickej osobe, ktorej majetkové pomery ako dlžníka nemožno usporiadať podľa osobitného predpisu upravujúceho konkurzné konanie, alebo ak by výkonom ochranného opatrenia bol postihnutý majetok štátu alebo Európskej únie, orgánom cudzieho štátu a medzinárodným organizáciám verejného práva. Nemožno ho uložiť ani vtedy, ak došlo k zániku trestnosti činu uvedeného v odseku 1 premlčaním trestného stíhania alebo na základe účinnej púťosti.

(3) Ochranné opatrenie podľa odseku 1 súd neuloží, ak vzhľadom na závažnosť spáchaného trestného činu, rozsah činu, získaný prospech, spôsobenú škodu, okolnosti spáchania trestného činu, následky pre právnickú osobu alebo dôležitý verejný záujem je možné ochranu spoločnosti zabezpečiť aj bez zhabania majetku právnickej osoby. Ak súd neuloží zhabanie majetku, uloží právnickej osobe ochranné opatrenie zhabania peňažnej čiastky podľa § 83a.

(4) Zhabanie majetku postihuje v rozsahu, ktorý patrí právnickej osobe pri výkone ochranného opatrenia zhabania majetku po ukončení konkurzného konania

- a) výťažok zo speňaženia majetku,
- b) majetok vylúčený zo súpisu majetku podstát,
- c) majetok podliehajúci konkurzu, ak nedošlo k speňaženiu majetku.

(5) Ak ide o zlúčenie, splynutie alebo rozdelenie právnickej osoby, uloží súd ochranné opatrenie podľa odseku 1 právneho nástupcovi zaniknutej právnickej osoby.

(6) Vlastníkom zhabaného majetku sa stáva štát, ak súd nerozhodne inak na základe vyhlásenej medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná.“.

²² Regulované zákonom č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

- porušil princíp transparentnosti, princíp rovnakého zaobchádzania alebo princíp nediskriminácie okrem správnych deliktov podľa odseku 1 a písmen a) až i) a toto porušenie malo alebo mohlo mať zásadný vplyv na výsledok verejného obstarávania.

Konanie o uložení pokuty možno začať do jedného roka odo dňa, keď sa úrad dozvedel o porušení zákona, najneskôr do troch rokov odo dňa, keď k porušeniu došlo. Ak sa úrad o porušení zákona dozvedel z výkonu kontroly, konanie o uložení pokuty možno začať do jedného roka odo dňa prerokovania protokolu o výkone kontroly.

Ochrana hospodárskej súťaže²³

Pokuty podľa príslušnej právnej úpravy môže Protimonopolný úrad SR uložiť do štyroch rokov od začatia konania. Úrad však môže tieto pokuty uložiť najneskôr do ôsmich rokov odo dňa, keď došlo k porušeniu ustanovení tohto zákona, ustanovení osobitného predpisu, 5b) (čl. 81 a 82 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva) k nesplneniu podmienky alebo k porušeniu povinnosti alebo záväzku uloženého rozhodnutím úradu; v prípade pokračovacieho správneho deliktu alebo trvajúceho správneho deliktu začne lehota plynúť odo dňa, keď došlo poslednýkrát k porušeniu.

- i) Regulation of SoL in disciplinary proceedings (only concerning disciplinary liability of civil servants):

Štátny zamestnanec²⁴

Služobný úrad zaradí štátneho zamestnanca mimo činnnej štátnej služby, ak bol obvinený zo spáchania úmyselného trestného činu a jeho ďalšie vykonávanie štátnej služby by ohrozovalo dôležitý záujem štátnej služby.

Zaradenie štátneho zamestnanca mimo činnnej štátnej služby trvá

- a) v dočasnej štátnej službe najdlhšie počas jej trvania, najviac však dva roky,
- b) do nadobudnutia právoplatnosti odsudzujúceho rozsudku za úmyselný trestný čin vydaný v trestnom konaní alebo do nadobudnutia právoplatnosti uznesenia o podmienenom zastavení trestného stíhania alebo do nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o schválení zmieru, najviac však dva roky.

Počas zaradenia mimo činnnej štátnej služby patrí štátnemu zamestnancovi suma 40 % z funkčného platu, ktorý mu patril pred zaradením mimo činnnej štátnej služby. Suma podľa prvej vety sa zvyšuje o 10 % za každú vyživovanú osobu, najviac do výšky 60 % funkčného platu, ktorý štátnemu zamestnancovi patril pred zaradením mimo činnnej štátnej služby.

Služobný úrad môže dať štátnemu zamestnancovi výpoveď, ak

- a) štátny zamestnanec opakovane porušil služobnú disciplínu menej závažným spôsobom a bol v posledných šiestich mesiacoch v súvislosti s porušením služobnej disciplíny písomne upozornený na možnosť skončenia

²³ Upravená aj v zákone č. 136/2001 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov

²⁴ Právna úprava postavenia úradníkov je obsiahnutá aj v zákone č. 400/2009 Z. z. o štátnej službe v znení zákona č. 550/2009 Z. z.

štátnozamestnaneckého pomeru výpoveďou,

b) je u štátneho zamestnanca dôvod na okamžité skončenie štátnozamestnaneckého pomeru.

Služobný úrad môže okamžite skončiť štátnozamestnanecký pomer štátneho zamestnanca, ak štátny zamestnanec porušil závažne služobnú disciplínu. Služobný úrad môže okamžite skončiť štátnozamestnanecký pomer iba v lehote dvoch mesiacov odo dňa, keď sa o dôvode na okamžité skončenie dozvedel, a v prípade závažného porušenia služobnej disciplíny v cudzine aj do dvoch mesiacov po návrate štátneho zamestnanca z cudziny, najneskôr vždy do jedného roka odo dňa, keď tento dôvod vznikol.

Štátnozamestnanecký pomer sa skončí dňom

- a) nadobudnutia právoplatnosti schváleného zmiernu alebo dňom nadobudnutia právoplatnosti uznesenia o podmienечnom zastavení trestného stíhania, ak bol štátny zamestnanec zaradený mimo činnеj štátnej služby podľa § 42 ods. 1,
- b) nadobudnutia právoplatnosti rozsudku, ktorým bol štátny zamestnanec odsúdený za úmyselný trestný čin,
- c) nadobudnutia právoplatnosti rozsudku, ktorým bol štátny zamestnanec odsúdený za nedbanlivostný trestný čin, ak výkon trestu odňatia slobody nebol podmienечne odložený.

Štátny zamestnanec **nesmie**

- a) vykonávať činnosť, ktorá je nedôstojná z hľadiska vykonávania štátnej služby,
- b) **prijímať dary alebo iné výhody** od fyzickej osoby alebo právnickej osoby v súvislosti s vykonávaním štátnej služby okrem darov alebo iných výhod poskytovaných služobným úradom a darov poskytovaných pri oficiálnych rokovaniach alebo stretnutiach,
- c) požadovať dary alebo iné výhody, alebo navádzať iného na poskytovanie darov alebo iných výhod v súvislosti s vykonávaním štátnej služby,

Zamestnanec vo verejnej správe²⁵

Zamestnanec je povinný dodržiavať Ústavu Slovenskej republiky, ústavné zákony, zákony, ostatné všeobecne záväzné právne predpisy a **vnútorné predpisy** a uplatňovať ich podľa svojho najlepšieho vedomia a vedomia, rešpektovať a chrániť ľudskú dôstojnosť a ľudské práva.

Zamestnanec **nesmie požadovať alebo prijímať** dary alebo iné výhody alebo navádzať iného na poskytovanie darov alebo iných výhod v súvislosti a pri výkone práce vo verejnom záujme; to neplatí, ak ide o dary alebo iné výhody poskytované obvykle pri výkone práce vo verejnom záujme alebo na základe zákona alebo zamestnávateľom,

Zamestnávateľ môže dať zamestnancovi výpoveď iba z dôvodov, ak sú u zamestnanca dôvody, pre ktoré by s ním zamestnávateľ mohol okamžite skončiť pracovný pomer, alebo pre menej závažné porušenie pracovnej disciplíny; pre menej závažné porušenie pracovnej disciplíny možno dať zamestnancovi výpoveď, ak bol v posledných šiestich mesiacoch v súvislosti s porušením pracovnej disciplíny písomne upozornený na možnosť výpovede.

Pre porušenie pracovnej disciplíny alebo z dôvodu, pre ktorý možno okamžite skončiť pracovný pomer, môže dať zamestnávateľ zamestnancovi **výpoveď iba v lehote dvoch mesiacov** odo dňa, keď sa o dôvode

²⁵ Právna úprava postavenia úradníkov je obsiahnutá aj v zákone č. 552/2003 Z. z. o výkone prác vo verejnom záujme a subsidiárne sa na pracovnoprávne vzťahy zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme vzťahuje zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov

výpovede dozvedel, a pre porušenie pracovnej disciplíny v cudzine aj do dvoch mesiacov po jeho návrate z cudziny, **najneskôr vždy do jedného roka odo dňa, keď dôvod výpovede vznikol**. Ak sa v priebehu lehoty dvoch mesiacov konanie zamestnanca, v ktorom možno vidieť porušenie pracovnej disciplíny, **stane predmetom konania iného orgánu**, možno dať výpoveď **ešte do dvoch mesiacov odo dňa, keď sa zamestnávateľ dozvedel o výsledku tohto konania**.

Zamestnávateľ môže okamžite skončiť pracovný pomer výnimočne a to iba vtedy, ak zamestnanec

- a) bol právoplatne odsúdený pre úmyselný trestný čin,
- b) porušil závažne pracovnú disciplínu.

Zamestnávateľ môže okamžite skončiť pracovný pomer iba v lehote dvoch mesiacov odo dňa, keď sa o dôvode na okamžité skončenie dozvedel, najneskôr však do jedného roka odo dňa, keď tento dôvod vznikol.

Ak je zamestnanec dôvodne podozrivý zo závažného porušenia pracovnej disciplíny a jeho ďalší výkon práce by ohrozoval dôležitý záujem zamestnávateľa, môže zamestnávateľ po prerokovaní so zástupcami zamestnancov zamestnancovi dočasne, najdlhšie na jeden mesiac, prerušiť jeho výkon práce. Zamestnancovi po dobu dočasného prerušenia výkonu práce patrí náhrada mzdy vo výške jeho priemerného zárobku.

2. Brief overview of implementation of SoL in corruption-related criminal proceedings

Na základe uskutočnených stretnutí, resp. poskytnutí informácií inou formou od kontaktovaných osôb a inštitúcií, ktorých zoznam tvorí prílohu č. 2 a dostupnej štatistiky, možno urobiť nasledovné závery o aplikačnej praxi v oblasti premlčania.

Respondenti sa zhodujú, že celkovo je veľmi nízky počet prípadov, v ktorých došlo k zastaveniu trestného stíhania z dôvodu premlčania. Tento fakt je spôsobený jednak dĺžkou premlčacích dôb²⁶ a tiež spočívajúcim premlčania po vznesení obvinenia voči konkrétnemu páchateľovi.

Uvedený stav potvrdzuje aj nasledovná tabuľka, ktorá hovorí o zastavených trestných činoch pred podaním obžaloby. Jedným z dôvodov zastavenia je aj premlčanie trestného činu, pričom nie je možné z dostupnej štatistiky vyselektovať podrobnejšie údaje.

Prehľad zastavených trestných činov v predsúdnom konaní 2006 – 2009				
Trestný čin/rok	2006	2007	2008	2009
trestný čin prijímania úplatku	1	1	0	0
trestný čin podplácania	1	0	0	0
trestný čin nepriamej korupcie	0	0	0	0
trestný čin sprenevery	39	12	14	11

²⁶ Bližšie pozri časť 2 tejto analýzy

trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa	1	1	0	0
trestný čin zasahovania do nezávislosti súdu	0	0	0	0
trestný čin marenia spravodlivosti	0	1	0	0
trestný čin legalizácie príjmu z trestnej činnosti	1	0	0	0
Celkovo	43	15	14	11

Zdroj: Štatistické ročenky Generálnej prokuratúry 2006 - 2009

Uskutočnený výskum tiež preukázal, že premlčacie doby nemajú závažný vplyv na trestné stíhanie trestných činov súvisiacich s korupciou. Väčšou prekážkou sa ukazuje neochota občanov oznamovať trestné činy a následne zdĺhavé a neúspešné vyšetrovanie, ktoré je neraz ukončené nepresvedčivým rozhodnutím súdu o nevine obžalovaného.

K posúdeniu dostatočnosti dĺžky premlčacích dôb, je potrebné vychádzať zo základných zásad ukladania sankcií. Účel trestu možno dosiahnuť len jeho skorým uložením a výkonom. Ak však od spáchania trestného činu už uplynul dlhší čas a páchateľ v tomto čase nespáchal nový trestný čin, možno predpokladať, že prestal byť pre spoločnosť nebezpečný, prípadne že sa jeho nebezpečnosť podstatne znížila a preto nie je potrebné proti nemu viesť trestné stíhanie a uložiť mu trest. Priamo úmerne závažnosti trestného činu sa plynutím času oslabuje aj záujem spoločnosti na potrestaní páchateľa. Rovnako z procesného hľadiska sa postupom času oslabuje sila dôkazných prostriedkov, prípadne dochádza až k ich zániku.

Pre trestné činy súvisiace s korupciou je charakteristická náročnosť odhaľovania, vyšetrovania a stíhania. Základným predpokladom úspešnosti trestného stíhania je oznámenie trestného činu. Práve potreba existencie oznamovateľa spôsobuje náročnosť samotného stíhania a zabezpečenia dôkazných prostriedkov. Zriedkavé sú prípady, kedy došlo k usvedčeniu aj prijímateľa úplatku ako aj osoby, ktorá úplatok ponúka.

Rovnako ako dĺžka premlčacej doby sú aj dôvody na prerušenie jej plynutia alebo jej spočívanie upravené v slovenskom právnom poriadku dostatočne.

V súvislosti so špecifikáciou hlavných dôvodov „oneskoreného alebo nedostatočného stíhania sledovaných trestných činov“ je potrebné rozlišovať medzi tzv. oneskoreným a nedostatočným stíhaním. Predpokladom eliminácie resp. neexistencie tzv. nedostatočného stíhania je vykonávanie aktívneho dozoru príslušným prokurátorom nad dodržiavaním zákonnosti pred začatím trestného stíhania a v prípravnom konaní v súlade s ustanovením § 230 ods. 2 Trestného poriadku. Dôvody tzv. oneskoreného stíhania možno spájať s dlhším časovým úsekom, ktorý uplynul od dokončenia trestného činu do jeho oznámenia prípadne odhalenia. V záujme predchádzania výskytu prípadov tzv. oneskoreného stíhania zákonodarcu formuloval jednu zo základných zásad trestného konania – zásadu rýchlosti konania, ktorá je premietnutá v konkrétnych ustanoveniach Trestného poriadku, upravujúcich lehoty na konanie jednak pre orgány činné v trestnom konaní v predsúdnom konaní a jednak pre súdy v súdnom konaní.

Nižšie je uvedená štatistika ohľadom celkového počtu trestných činov, ukončených predsúdnych konaní a konaní na súde. Taktiež je uvedená štatistika k jednotlivým skutkovým podstatám trestných činov súvisiacich

s korupciou. Uvedená tabuľka neobsahuje údaje o premlčaných trestných činoch, nakoľko takéto údaje nie sú dostupné.²⁷

General statistics on criminal offences					
	2005	2006	2007	2008	2009
Total number of closed and completed investigations	38513	27523	29926	30070	32266
Total number of closed criminal court proceedings and final convictions	27729	25764	27067	28681	30953
Statistics on corruption related offences					
Closed investigations	2005	2006	2007	2008	2009
trestný čin prijímania úplatku - § 328	4	4	3	1	4
trestný čin prijímania úplatku - § 329	0	0	3	0	0
trestný čin prijímania úplatku - § 330	0	0	0	0	0
trestný čin prijímania úplatku - § 331	0	0	0	0	0
trestný čin podplácania - § 332	11	30	5	1	2
trestný čin podplácania - § 333	1	1	1	0	1
trestný čin podplácania - § 334	0	0	0	1	0
trestný čin podplácania - § 335	0	0	0	0	0
trestný čin nepriamej korupcie - § 336	4	1	4	1	2
trestný čin sprenevery - § 213	2150	687	725	735	708
trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa - § 326	98	22	29	15	7
trestný čin zasahovania do nezávislosti súdu - § 342	0	0	1	0	0
trestný čin marenia spravodlivosti - § 344	-	-	-	-	-
trestný čin legalizácie príjmu z trestnej činnosti - § 233	35	38	29	22	18
trestný čin legalizácie príjmu z trestnej činnosti - § 234	1007	5	2	0	0
Statistics on corruption related offences					
Convictions	2005	2006	2007	2008	2009
trestný čin prijímania úplatku - § 328	4	2	9	3	0
trestný čin prijímania úplatku - § 329	2	2	3	1	3
trestný čin prijímania úplatku - § 330	0	0	0	0	0
trestný čin prijímania úplatku - § 331	0	0	0	0	0
trestný čin podplácania - § 332	5	20	9	4	3
trestný čin podplácania - § 333	1	3	0	1	2
trestný čin podplácania - § 334	0	0	0	0	0
trestný čin podplácania - § 335	0	0	0	0	0
trestný čin nepriamej korupcie - § 336	0	0	1	1	4
trestný čin sprenevery - § 213	1490	779	503	582	509
trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa - § 326	46	32	23	19	2
trestný čin zasahovania do nezávislosti súdu - § 342	0	0	0	0	0
trestný čin marenia spravodlivosti - § 344	-	-	-	-	-
trestný čin legalizácie príjmu z trestnej činnosti - § 233	9	10	12	8	10
trestný čin legalizácie príjmu z trestnej činnosti - § 234	575	4	2	0	0

²⁷ Dostali sme prísľub z Generálnej prokuratúry na podrobnejšiu štatistiku, ktorú by sme mohli dostať začiatkom júla 2010.

Na základe mediálnej analýzy ostatných 10 rokov sme identifikovali niekoľko prípadov, ktoré boli zastavené pre premlčanie trestných činov. Niektoré prípady sa priamo týkali korupčného konania.

Medializované boli prípady korupčného konania futbalových rozhodcov. Ich vyšetrovanie však nebolo možné z dôvodu premlčania týchto trestných činov.²⁸ Ďalším prípadom je konanie minister hospodárstva Ľubomíra Jahnátka (Smer), ktorý bol podozrivý z trestného činu podvodu. Tohto konania sa mal dopustiť ešte ako riaditeľ súkromnej spoločnosti. Prípad bol však v roku 2007 zastavený pre premlčanie trestného činu.²⁹ Ďalším prípadom je spochybňované rozhodovanie sudcu vo viacerých dedičských konaniach. Na pochybenia prišla kontrolná komisia, ktorá zistila, že zhruba 50 spisov nemal uložených na súde, ale doma. Sériu podozrení vyšetrovala polícia, ktorá ho podozrievala zo zneužitia právomocí verejného činiteľa a brania úplatku. Stíhanie sudcu Cimermana však prokurátor nakoniec pre premlčanie musel zastaviť. Skutky sa totiž mali stať ešte v polovici 90. rokov. Sedem rokov mal sudca pozastavený výkon funkcie. Keď v roku 2006 Súdnu radu žiadal o zrušenie tohto rozhodnutia, jeho kolegovia rade napísali, aby to riadne zvažila.³⁰

Premľčanie môže byť jedným z dôvodov, prečo nakoniec nedôjde k vyšetrovaniu závažných obvinení voči predsedovi vlády SR. Bližšie je tento prípad ako aj jeho právna kvalifikácia vo väzbe na premlčanie rozobrať v blogu bývalého vyšetrovateľa Jozefa Šateka, ktorý tvorí prílohu č.3.

Právny poriadok Slovenskej republiky dovoľuje rozhodnúť o náhrade škody už priamo v trestnom konaní, a to využitím tzv. adhézneho konania. Na základe odpovedí respondentov však vyplynulo, že súdy tento inštitút využívajú zriedkavo a poškodeného odkazujú na nové občianskoprávne konanie. Celkovo je možné konštatovať, že prípadov uplatňovania náhrady škody spôsobenej trestnou činnosťou je málo. Z toho vyplýva, že premlčanie, dĺžka premlčacej doby a ďalšie podmienky stanovené zákonom sa neukazujú ako podstatná prekážka uplatňovania takejto škody.

3. Best practices, weaknesses, and recommendations

Vzhľadom na vyššie uvedené nemožno identifikovať v súdnej praxi výrazne nedostatky alebo naopak pozitívne skúsenosti. Z uskutočnených stretnutí a analýzy medializovaných prípadov však vyplynulo niekoľko odporúčaní.

K spočívaniu plynutia premlčacej doby (Suspension) dochádza počas doby, po ktorú nebolo možné páchatel'a postaviť pred súd pre zákonnú prekážku. Zákonnou prekážkou je napríklad imunita poslancov parlamentu. Poslancovi sa nepriznáva beztrestnosť. Priznáva sa mu iba právo, aby Národná rada SR rozhodla o odklade začatia trestného stíhania proti osobe poslanca, ale nevylučuje sa jeho trestné stíhanie ani počas výkonu mandátu.³¹ Rovnaký princíp sa však neuplatňuje napríklad na členov vlády, ktorým premlčacia doba plynie aj počas výkonu ich funkcie. Zastávanie vysokej pozície v štátnej administratíve reálne prakticky zabraňuje vyšetrovaniu trestných činov a preto by malo byť tiež **dôvodom na spočívanie plynutia premlčacej doby**.

Definície trestných činov prijímania úplatku a podplácania sú naviazané na ďalšie podmienky, ktoré

²⁸ Musí sa nájsť niekto spravodlivý a čestný, Šport str. 06, 13.12.2006

²⁹ Stopy z Plasty vedú k Harvardu, SME str. 04 Spravodajstvo, 12.5.2010

³⁰ Sudca s minulosťou chce byť predsedom, sme.sk str. 00 SME Online / Z domova, 9.10.2009

³¹ Drgonec J.: Ústava Slovenskej republiky Komentár 2. Vydanie, Heuréka, 2007

dlhodobo kritizuje Greco. Nesplnenie týchto podmienok nedovoľuje použitie kvalifikovanej skutkovej podstaty a nepriamo tak ovplyvňuje aj dĺžku premlčacej doby, ktorá sa viaže na hornú hranicu trestnej sadzby.

GET preto odporúča (i) prehodnotiť § 328 a § 332, ako aj § 329 a § 333 Trestného zákona, aby korupcia vo verejnom sektore bola kriminalizovaná aj v situáciách, kedy nedochádza k porušeniu povinností alebo nejde o „obstarávanie vecí všeobecného záujmu“, aby sa zaistil súlad s Trestnoprávnym dohovorom o korupcii (ETS 173) a (ii) v záujme zrozumiteľnosti zvážiť kriminalizáciu korupcie vo verejnom a súkromnom sektore v samostatných ustanoveniach v súlade s Dohovorom.³²

Ďalším problémom je neprepojenie premlčacej doby na **náhradu škody podľa Občianskeho zákonníka** s ukončením trestného konania. Právna úprava dovoľuje³³ premlčanie náhrady škody skôr ako sa právoplatne skončí trestné konanie a páchateľ sa uzná vinným.

³² Správa z hodnotenia Slovenskej republiky na tému kriminalizácia (ETS 173 a 191, GPC 2), Prijalo GRECO na svojom 36. plenárnom zasadnutí (Štrasburg, 11.-15. februára 2008)

³³ Ak nedôjde k uplatneniu nároku a teda k spočívaniu premlčacej doby.

4. References and sources

- Šamko, P.: Prerušenie premlčania trestného stíhania. Justičná revue, 58, 2006, č. 11, s. 1599 – 1610.
- Drgonec J.: Ústava Slovenskej republiky Komentár 2. Vydanie, Heuréka, 2007
- Wáclavová L.: Inštitút „premlčania“ pri zodpovednosti za škodu spôsobenú verejnou mocou. Notitiae ex Academia Bratislavensi Iurisprudentiae II, 2009, s. 86 – 93.
- Štatistické ročenky Generálnej prokuratúry 2006 - 2009
- Mediálna analýza asi 200 článkov za posledných 5 rokov, ktoré sa týkali premlčania. Použitý systém Newton Media
- Musí sa nájsť niekto spravodlivý a čestný, Šport str. 06, 13.12.2006
- Interview alebo písomné odpovede kontaktovaných osôb, zoznam tvorí prílohu č. 2
- Zákon č. 40/1964 Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“),
- Fekete, I.: Občiansky zákonník, komentár, EPOS, Bratislava, 2007,
- Vojčík, P. a kolektív: Občiansky zákonník, stručný komentár, IURA EDITION, Bratislava, 2008,
- Svoboda, J. a kolektív: Občiansky zákonník, komentár a súvisiace predpisy, V. doplnené, rozšírené a aktualizované vydanie, Eurounion spol. s.r.o., 2005.
- Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 552/2003 Z. z. o výkone prác vo verejnom záujme v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 136/2001 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 400/2009 Z. z. o štátnej službe v znení zákona č. 550/2009 Z. z.
- Emília Sičáková-Beblavá, Miroslav Beblavý, Záujmy, ich presadzovanie a korupcia vo verejnej politike / Bratislava, ADIN , 2009
- Pavel Baláž, Adrián Jalč : Spoločenskoprávna ochrana pred korupciou, Veda : Typi Universitatis Tyrnaviensis , 2006
- Ján Hrubala, Denisa Ivanová: Úloha prokuratúry a súdov pri odhaľovaní korupcie, trestné konanie /

Vydavateľ: Bratislava : Róbert Vico , 2001

Sudca s minulosťou chce byť predsedom, sme.sk str. 00 SME Online / Z domova, 9.10.2009

Správa z hodnotenia Slovenskej republiky na tému kriminalizácia (ETS 173 a 191, GPC 2), Prijalo GRECO na svojom 36. plenárnom zasadnutí (Štrasburg, 11.-15. februára 2008)

Šátek J.: Vláda slovenskej finančnej oligarchie, blog.sme.sk, 26.5.2010

Musí sa nájsť niekto spravodlivý a čestný, Šport str. 06, 13.12.2006

Stopy z Plastiky vedú k Harvardom, SME str. 04 Spravodajstvo, 12.5.2010

Príloha č. 1:

Definície trestných činov súvisiacich s korupciou, ktoré boli sledované v tejto analýze:

trestný čin prijímania úplatku podľa § 328 - § 331 Trestného zákona:

§ 328

(1) Kto priamo alebo cez sprostredkovateľa pre seba alebo pre inú osobu prijme, žiada alebo si dá sľúbiť úplatok, aby konal alebo sa zdržal konania tak, že poruší svoje povinnosti vyplývajúce zo zamestnania, povolania, postavenia alebo funkcie, potrestá sa odňatím slobody na dva roky až päť rokov.

(2) Odňatím slobody na tri roky až osem rokov sa páchatel potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 závažnejším spôsobom konania.

(3) Odňatím slobody na sedem rokov až dvanásť rokov sa páchatel potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 vo veľkom rozsahu.

§ 329

(1) Kto v súvislosti s obstarávaním vecí všeobecného záujmu priamo alebo cez sprostredkovateľa pre seba alebo pre inú osobu prijme, žiada alebo si dá sľúbiť úplatok, potrestá sa odňatím slobody na tri roky až osem rokov.

(2) Odňatím slobody na päť rokov až dvanásť rokov sa páchatel potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 ako verejný činiteľ.

(3) Odňatím slobody na desať rokov až pätnásť rokov sa páchatel potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 alebo 2 vo veľkom rozsahu.

§ 330

(1) Kto ako zahraničný verejný činiteľ priamo alebo cez sprostredkovateľa pre seba alebo pre inú osobu prijme, žiada alebo dá si sľúbiť úplatok v súvislosti s výkonom úradných povinností v úmysle, aby sa získala alebo zachovala neprimeraná výhoda pri realizácii medzinárodného obchodu, potrestá sa odňatím slobody na päť rokov až dvanásť rokov.

(2) Odňatím slobody na desať rokov až pätnásť rokov sa páchatel potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 vo veľkom rozsahu.

§ 331

(1) Kto ako člen zahraničného parlamentného zhromaždenia, sudca alebo úradník medzinárodného súdneho orgánu uznaného Slovenskou republikou alebo zástupca, či zamestnanec medzinárodnej, nadnárodnej, medzivládnej organizácie alebo orgánu, s ktorým je Slovenská republika v zmluvnom vzťahu, alebo ako osoba v obdobnej funkcii priamo alebo cez sprostredkovateľa pre seba alebo pre inú osobu prijme, žiada alebo si dá sľúbiť úplatok v súvislosti s výkonom svojej funkcie, potrestá sa odňatím slobody na päť rokov až dvanásť rokov.

(2) Odňatím slobody na desať rokov až pätnásť rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 vo veľkom rozsahu.

trestný čin podplácania podľa § 332 - § 335 Trestného zákona:

§ 332

(1) Kto priamo alebo cez sprostredkovateľa sľúbi, ponúkne alebo poskytne úplatok inému, aby konal alebo sa zdržal konania tak, že poruší svoje povinnosti vyplývajúce zo zamestnania, povolania, postavenia alebo funkcie, alebo z tohto dôvodu priamo alebo cez sprostredkovateľa sľúbi, ponúkne alebo poskytne úplatok inej osobe, potrestá sa odňatím slobody až na tri roky.

(2) Odňatím slobody na jeden rok až päť rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 závažnejším spôsobom konania.

(3) Odňatím slobody na štyri roky až desať rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 vo veľkom rozsahu.

§ 333

(1) Kto inému v súvislosti s obstarávaním vecí všeobecného záujmu priamo alebo cez sprostredkovateľa poskytne, ponúkne alebo sľúbi úplatok, alebo z tohto dôvodu poskytne, ponúkne alebo sľúbi úplatok inej osobe, potrestá sa odňatím slobody na šesť mesiacov až tri roky.

(2) Odňatím slobody na dva roky až päť rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1

a) závažnejším spôsobom konania, alebo

b) voči verejnému činiteľovi.

(3) Odňatím slobody na päť rokov až dvanásť rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 vo veľkom rozsahu.

§ 334

(1) Kto priamo alebo cez sprostredkovateľa zahraničnému verejnému činiteľovi alebo inej osobe poskytne, ponúkne alebo sľúbi úplatok v súvislosti s výkonom úradných povinností zahraničného verejného činiteľa v úmysle, aby sa získala alebo zachovala neprimeraná výhoda pri realizácii medzinárodného obchodu, potrestá sa odňatím slobody na dva roky až päť rokov.

(2) Odňatím slobody na päť rokov až dvanásť rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 vo veľkom rozsahu.

§ 335

(1) Kto priamo alebo cez sprostredkovateľa členovi zahraničného parlamentného zhromaždenia, sudcovi alebo úradníkovi medzinárodného súdneho orgánu uznaného Slovenskou republikou alebo zástupcovi, či zamestnancovi medzinárodnej, nadnárodnej, medzivládnej organizácie alebo orgánu, ktorých je Slovenská republika členom alebo s ktorými je Slovenská republika v zmluvnom vzťahu, alebo osobe v obdobnej funkcii poskytne, ponúkne alebo sľúbi úplatok v súvislosti s výkonom jeho funkcie, alebo z toho dôvodu poskytne, ponúkne alebo sľúbi úplatok inej osobe, potrestá sa odňatím slobody na dva roky až päť rokov.

(2) Odňatím slobody na päť rokov až dvanásť rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 vo veľkom rozsahu.

trestný čin nepriamej korupcie podľa § 336 Trestného zákona,

§ 336

(1) Kto priamo alebo cez sprostredkovateľa pre seba alebo pre inú osobu prijme, žiada alebo dá si sľúbiť úplatok za to, že bude svojím vplyvom pôsobiť na výkon právomoci osoby uvedenej v § 328, § 329, § 330 alebo § 331, alebo za to, že tak už urobil, potrestá sa odňatím slobody až na tri roky.

(2) Kto priamo alebo cez sprostredkovateľa inému sľúbi, ponúkne alebo poskytne úplatok za to, že bude svojím vplyvom pôsobiť na výkon právomoci osoby uvedenej v § 332 alebo § 333, alebo za to, že tak už urobil, alebo z tohto dôvodu poskytne, ponúkne alebo sľúbi úplatok inej osobe, potrestá sa odňatím slobody až na dva roky.

trestný čin sprenevery podľa § 213 Trestného zákona,

§ 213

(1) Kto si prisvojí cudziu vec, ktorá mu bola zverená, a spôsobí tak na cudzom majetku škodu malú, potrestá sa odňatím slobody až na dva roky.

(2) Odňatím slobody na jeden rok až päť rokov sa páchatel potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1

a) a spôsobí ním väčšiu škodu,

b) z osobitného motívu,

c) ako osoba, ktorá má osobitne uloženú povinnosť chrániť záujmy poškodeného, alebo ako správca konkurznej podstaty, alebo

d) závažnejším spôsobom konania.

(3) Odňatím slobody na tri roky až desať rokov sa páchatel potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 a spôsobí ním značnú škodu.

(4) Odňatím slobody na desať rokov až pätnásť rokov sa páchatel potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1

a) a spôsobí ním škodu veľkého rozsahu,

b) ako člen nebezpečného zoskupenia, alebo

c) za krízovej situácie.

trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 Trestného zákona,

§ 326

(1) Verejný činiteľ, ktorý v úmysle spôsobiť inému škodu alebo zadovážiť sebe alebo inému neoprávnený prospech,

a) vykonáva svoju právomoc spôsobom odporujúcim zákonu,

b) prekročí svoju právomoc, alebo

c) nesplní povinnosť vyplývajúcu z jeho právomoci alebo z rozhodnutia súdu,

potrestá sa odňatím slobody na dva roky až päť rokov.

(2) Odňatím slobody na štyri roky až desať rokov sa páchatel potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1

a) závažnejším spôsobom konania,

b) na chránenej osobe, alebo

c) z osobitného motívu.

(3) Odňatím slobody na sedem rokov až dvanásť rokov sa páchatel potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku

1

- a) a spôsobí ním ťažkú ujmu na zdraví alebo smrť,
 - b) a spôsobí ním značnú škodu, alebo
 - c) preto, aby inému zmaril alebo sťažil uplatnenie jeho základných práv a slobôd.
- (4) Odňatím slobody na desať rokov až dvadsať rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1
- a) a spôsobí ním ťažkú ujmu na zdraví viacerým osobám alebo smrť viacerých osôb,
 - b) a spôsobí ním škodu veľkého rozsahu, alebo
 - c) za krízovej situácie.

trestný čin zasahovania do nezávislosti súdu podľa § 342 Trestného zákona,

§ 342

- (1) Kto pôsobí na sudcu, aby nesplnil svoju povinnosť v konaní pred súdom, alebo kto koná v úmysle zmariť práva účastníkov súdneho konania alebo obvineného na zákonného sudcu, potrestá sa odňatím slobody na jeden rok až šesť rokov.
- (2) Odňatím slobody na dva roky až osem rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1
- a) z osobitného motívu,
 - b) preto, aby inému zmaril alebo sťažil uplatnenie jeho základných práv a slobôd, alebo
 - c) tým, že verejne osočuje sudcu v súvislosti s jeho rozhodovaním v konkrétnej veci.
- (3) Odňatím slobody na tri roky až desať rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 v úmysle zadovážiť sebe alebo inému značný prospech alebo spôsobiť značnú škodu alebo iný obzvlášť závažný následok.

trestný čin marenia spravodlivosti podľa § 344 Trestného zákona a

§ 344

- (1) Kto v konaní pred súdom alebo v trestnom konaní
- a) predloží dôkaz, o ktorom vie, že je sfalšovaný alebo pozmenený, na účel použiť ho ako pravý,
 - b) falšuje, pozmení alebo marí dôkaz, alebo bráni v získaní dôkazu,
 - c) marí alebo bráni prítomnosti alebo výpovedi strany trestného konania, účastníka súdneho konania, svedka, znalca, tlmočníka alebo prekladateľa, alebo
 - d) použije násilie, hrozbu násilia alebo hrozbu inej ťažkej ujmy, alebo sľúbi, ponúkne, alebo poskytne neoprávnenú výhodu, aby pôsobil na stranu trestného konania, účastníka súdneho konania, svedka, znalca, tlmočníka, prekladateľa alebo na orgán činný v trestnom konaní,
- potrestá sa odňatím slobody na jeden rok až šesť rokov.
- (2) Odňatím slobody na tri roky až osem rokov sa páchatel' potrestá, ak čin uvedený v odseku 1 spácha
- a) v úmysle sebe alebo inému zadovážiť značný prospech alebo spôsobiť značnú škodu alebo iný obzvlášť závažný následok,
 - b) v úmysle zmariť alebo sťažiť inému uplatnenie jeho základných práv a slobôd, alebo
 - c) z osobitného motívu.

a) trestný čin legalizácie príjmu z trestnej činnosti podľa § 233 a § 234 Trestného zákona.

§ 233

(1) Kto príjem alebo iný majetok z trestnej činnosti, v úmysle zatajiť existenciu takého príjmu alebo veci, zakryť ich pôvod v trestnom čine, ich určenie či použitie na spáchanie trestného činu, zmariť ich zaistenie na účely trestného konania alebo ich prepadnutie alebo zhabanie,

a) prevedie na seba alebo iného, požičia, vypožičia, prevedie v banke alebo v pobočke zahraničnej banky, dovezie, prevezie, privezie, premiestni, prenajme alebo inak sebe alebo inému zadováži, alebo

b) drží, uschováva, ukrýva, užíva, spotrebuje, zničí, zmení alebo poškodí, potrestá sa odňatím slobody na dva roky až päť rokov.

(2) Odňatím slobody na tri roky až osem rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1

a) z osobitného motívu, alebo

b) a získa ním pre seba alebo pre iného väčší prospech.

(3) Odňatím slobody na sedem rokov až dvanásť rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1

a) ako verejný činiteľ,

b) a získa ním značný prospech, alebo

c) závažnejším spôsobom konania.

(4) Odňatím slobody na dvanásť rokov až dvadsať rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1

a) a získa ním pre seba alebo iného prospech veľkého rozsahu,

b) vo vzťahu k veciam pochádzajúcim z obchodu s omamnými, psychotropnými, jadrovými alebo vysokorizikovými chemickými látkami, zbraňami a ľudmi alebo z iného obzvlášť závažného zločinu, alebo

c) ako člen nebezpečného zoskupenia.

§ 234

(1) Kto neoznámi alebo neohlási, napriek tomu, že taká povinnosť mu vyplýva z jeho zamestnania, povolania, postavenia alebo funkcie,

a) skutočnosti nasvedčujúce tomu, že iný spáchal trestný čin legalizácie príjmu z trestnej činnosti podľa § 233, alebo

b) neobvyklú obchodnú operáciu,

potrestá sa odňatím slobody na dva roky až osem rokov.

(2) Čin uvedený v odseku 1 nie je trestný, ak páchatel' nemohol oznámenie alebo ohlásenie urobiť bez toho, že by seba alebo blízku osobu neuviedol do nebezpečenstva trestného stíhania.

Príloha č. 2 Kontaktované osoby a inštitúcie

Meno a priezvisko	Pracovisko	E-mail	Zhodnotenie
Mgr. Katarína Kudjaková	Špecializovaný trestný súd - hovorkyňa	katarina.kudjakova@justice.sk	dvakrát odmietli stretnutie, zaslali písomné stanovisko
JUDr. Dušan Kováčik	Úrad špeciálnej prokuratúry SR - špeciálny prokurátor, riaditeľ ÚŠP		čakáme na písomné stanovisko a štatistiku
Mgr. Vladimír Turan	Generálna prokuratúra SR - prokurátor	Vladimir.Turan@genpro.gov.sk	čakáme na písomné stanovisko a štatistiku
Tibor Gašpar	Úrad boja proti korupcii Prezídia policajného zboru SR, riaditeľ	korupcia@minv.sk	stretnutie, zaslali písomné stanovisko
Eva Škvareninová	Úrad vlády - Odbor ochrany finančných záujmov EÚ a boja proti korupcii; riaditeľka odboru	afcosr@vlada.gov.sk; sekretariat.skbpk@vlada.gov.sk	stretnutie
Erika Gajdošíková	Úrad vlády - Odbor ochrany finančných záujmov EÚ a boja proti korupcii; riaditeľka odboru		stretnutie
Doc. JUDr. Jozef Čentíš, Phd.	Generálna prokuratúra SR - zástupca riaditeľa trestného odboru	jozef.centis@genpro.gov.sk; jozef.centis@flaw.uniba.sk	dvakrát odmietol stretnutie a odpoveď
Doc. JUDr. Pavel Kandráč, CSc.	Verejný ochranca práv SR	sekretariat@vop.gov.sk	dvakrát odmietli stretnutie, zaslali písomné stanovisko
JUDr. Lucia Gazáreková, Phd.	Katedra trestného práva, kriminológie a kriminalistiky UK; Ústav štátu a práva SAV	lucia.gazarekova@flaw.uniba.sk	stretnutie
JUDr. Marek Števček, Phd.	Katedra občianskeho práva UK, Justičná akadémia SR	marek.stevcek@flaw.uniba.sk (PF UK), marek.stevcek@justice.sk (JA SR)	stretnutie
Mgr. Zuzana Čaputová	advokátka	caputova@caputova.sk, caputova@changenet.sk	odmietla stretnutie
Peter Wilfling	Portál otvorené právo(projekt Via iuris); redaktor a právnik	wilfling@changenet.sk	uskutočnené telefonicky

Transparency International Slovensko

Martin Giertl, Renáta Záhoráková, Andrej Šabík	Nadácia Charty77 - advokácia ľudských práv (všetci traja sú právnici)	charta77@rainside. sk	nereagovali
JUDr. Ondrej Laciak	Katedra trestného práva, kriminológie a kriminalistiky UK; advokát	advokatska.kancelar ia@post.s, ondrej.laciak@flaw. uniba.sk	nereagoval
Doc. JUDr. Mária Srebalová, Phd.	Katedra správneho, environmentálneho práva UK; advokátka	maria.srebalova@fl aw.uniba.sk	nereagovala
JUDr. Ján Havlát	obhajca Gabriela Karlina	havlat@havlat.sk	nereagoval
JUDr. Peter Filip	obhajca Pavla Bielika	peter.filip@akhif.sk	Odmietol stretnutie
JUDr. Dušan Ivan	obhajca Pavla Bielika	dusan.ivan@akhif.s k	stretnutie
JUDr. Peter Vačok	advokát	kancelaria@attorne y.sk	Odmietol stretnutie
Ministerstvo spravodlivosti SR	sekcia trestného práva	ms.stp.sek@justice. sk	Zašlú stanovisko dodatočne, nevedno kedy
Generálna prokuratúra SR	trestný odbor	GPSR@genpro.go v.sk	čakáme na písomné stanovisko a štatistiku
Ministerstvo vnútra SR	Komunikačný odbor		Nereagovali
	Sekcia verejnej správy - Generálny riaditeľ: Ing. Jozef Liška	svs@mvsr.vs.sk	
UVO	Komunikačný odbor	helena.fialova@uvo .gov.sk	Máme stanovisko
PMU	Komunikačný odbor	pmusr@antimon.g ov.sk	Nereagovali
NKU	Komunikačný odbor	info@nku.sk	Máme stanovisko

Príloha č. 3

V prípade preukázania medializovaných informácií o spôsobe financovania politickej strany SMER a poskytnutej neoprávnenej výhody súkromným osobám by bola miera intenzity porušenia týchto noriem tak vysoká, že oprávňuje požadovať od generálneho prokurátora podať na Najvyšší súd SR návrh na jej rozpustenie a pozastavenie politickej činnosti. Zároveň je treba mať na pamäti, že ak sa politická korupcia odohrávala pred voľbami v roku 2002 (sponzorská zmluva medzi Ľ. Blaškom a F. Flaškom) a nebola odhalená a páchatelia postavení pred súd, tak tieto praktiky obdobne a určite ešte vo väčšom rozsahu pokračovali aj v roku 2006 a reálne predpokladám, že aj teraz. K čomu vlastne z trestnoprávneho hľadiska realizáciou podozrivého „sponzoringu“ politickej strany došlo? Ak predstaviteľ politickej strany prijal finančný obnos v objeme 32 milióna Sk, ktorý v zmysle zákona o politických stranách a politických hnutiach (zákon č. 424/1991 Zb.) nezaúčtoval ako príjem z darov (§ 17 ods. 7, písm. b) a tieto peniaze mimo účtovníctva (tzv. čierny fond) použil pre účely financovania svojej politickej činnosti (napr. parlamentných volieb) dopustil sa trestného činu skresľovania údajov hospodárskej a obchodnej evidencie podľa § 125 ods. 1 písm. a, ods. 4, písm. a,b/ (Trestný zákon č. 140/1961 Zb. účinný v čase spáchania činu) tým, že zatajil povinné údaje o závažných skutočnostiach vo výkaze slúžiacom na kontrolu hospodárenia a spôsobil tým iný obzvlášť závažný následok (vyvolal reálne pochybnosti u občanov o čistote politickej súťaže) a porušil osobitnú povinnosť, ktorá mu vyplývala zo zákona o politických stranách a politických hnutiach. Páchatelom hrozil trest odňatia slobody od 1 do 5 rokov, pričom trestnosť tohto zločinu zanikla uplynutím premlčacej doby, ktorá bola 5 rokov t.j. v roku 2007. Predseda politickej strany a ostatní jej funkcionári nemali postavenie verejných činiteľov v zmysle § 89 ods. 9 Tr. zákona č. 140/1961 Zb.. A keďže pre trestnú zodpovednosť verejných činiteľov sa vyžaduje, aby trestný čin spáchali v súvislosti so svojou právomocou a zodpovednosťou, ktorá musí existovať v čase spáchania skutku, potom v danom prípade predseda politickej strany ani iný jej funkcionár či splnomocnený zástupca nebol týmto špeciálnym subjektom a nemohol sa dopustiť trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 Tr. zákona č. 140/1961 Zb. Voľby nedopadli podľa predstáv politických predstaviteľov SMERu a ich údajných „sponzorov“ a preto objektívne nemali možnosť tieto osoby plniť dohodnuté personálne obsadenia v štátnych inštitúciách a ani následne nezískali postavenie verejných činiteľov a s nimi spojenú právomoc a zodpovednosť. Pokiaľ sa vyšetrovaním nepreukáže, že Ľ. Blaško odčerpával financie zo svojich obchodných spoločností, ktoré neskôr poskytol politickej strane SMER, a ich výber napríklad doložil sfalšovanými daňovými dokladmi a týmto spáchal trestný čin podvodu či sprenevery, potom je minimálna šanca zdokumentovať následnými prevodmi a používaním týchto finančných zdrojov predstaviteľmi politickej strany legalizáciu príjmov z trestnej činnosti podľa § 252 Tr. zákona č. 140/1961 Zb. Vo vzťahu k trestnému činu prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody podľa § 160a a podplácania podľa § 161a Tr. zákona č. 140/1961 Zb v prvom rade musí páchatel prijať alebo si nechať sľúbiť úplatok pre seba či inú osobu, ktorou môže byť aj politická strana a to, že „obstará vec všeobecného záujmu“. Pojem „vec všeobecného záujmu“ nie je obsahovo zhodná s plnením úloh spadajúcich do právomoci verejného činiteľa. Tento pojem je širší a obsahuje plnenie všetkých úloh, na ktorých splnení má záujem celá spoločnosť alebo aspoň väčšia skupina občanov. Obstarávaním vecí všeobecného záujmu teda nepredstavuje len rozhodovaciu činnosť ale aj takú, ktorá súvisí s plnením spoločensky významných úloh. Je evidentné, že pre celú spoločnosť sú takýmito významnými úlohami voľby poslancov do Národnej rady SR a následne aj prípadné personálne obsadenie funkcií vo vláde SR s možnosťou určiť aj personálne obsadenie v riadiacich a kontrolných orgánoch významných obchodných spoločností s účasťou štátu. V konkrétnom prípade je zrejmé i súvislosť medzi prijatím úplatku a prisľúbenou konkrétnou činnosťou, ktorá má povahu veci všeobecného záujmu (personálne obsadenie funkcií poslanca, člena vlády, člena riadiaceho či kontrolného orgánu obchodnej spoločnosti). Na druhej strane bez poskytnutia úplatku by poskytovateľ nemal možnosť svoje personálne zábery realizovať. Tento trestný čin prijímania

úplatku bol dokonaný už samotnou žiadosťou o úplatok, alebo jeho prisľubom, čiže fáza prípravy bola povýšená na dokonaný trestný čin. Pre dokazovanie teda postačí, ak sa preukáže, že došlo k ústnej dohode, pri ktorej obidve strany prisľúbili určité plnenie, na jednej strane poskytnutie úplatku a na druhej záväzok umožnenia navrhnuť osoby do určených funkcií. Pre dokonanie tohto trestného činu je irelevantné či k plneniu došlo, alebo dokonca či nastali objektívne možnosti (výhra vo voľbách), ktoré by umožnili realizovať pôvodný zámer. Jeho páchatel'ovi hrozí trest odňatia slobody od 1 do 5 rokov, pričom trestnosť tohto trestného činu zanikla uplynutím premlčacej doby, ktorá bola 5 rokov t.j. v roku 2007. Páchatel', ktorý ponúkol, sľúbil alebo už poskytol úplatok v súvislosti s obstaraním „veci všeobecného záujmu“ sa dopustil trestného činu podplácania podľa § 161a Tr. zákona. Ak tento páchatel' medzičasom zomrel, trestné stíhanie je neprípustné a vec musí byť odložená (L. Blaško). V prípade, že tohto trestného činu sa dopustili aj iné osoby, ktoré poskytovanie úplatku sprostredkovali (uzavreli písomnú dohodu) alebo následne realizovali (mesačne odovzdávali časť úplatku) a prípadne sa vyšetrovaním preukáže, že daný skutok sa stal a spáchala ho konkrétna osoba, potom musí byť trestné stíhanie zastavené z dôvodov zániku jeho trestnosti uplynutím premlčacej doby, ktorá bola 5 rokov, t.j. v roku 2007. Politické strany a politické hnutia sú v zmysle zákona o dani z príjmu oslobodenými subjektami. Aj z tohto dôvodu, ale najmä preto, že prijatie úplatku je nezákonnou činnosťou a páchatel'a nemožno nútiť, aby tento úplatok priznal v účtovníctve a prípadne zdanil, nejedná sa o podozrenie zo spáchania trestného činu skrátenia dane a poistného podľa § 148 Tr. zákona. Podané trestné oznámenie predstaviteľmi KDH však nemôže orgán činný v trestnom konaní odložiť len jednoduchým konštatovaním o neprípustnosti trestného stíhania, pretože zanikla trestnosť činu uplynutím premlčacej lehoty. Bráni mu v tom podmienka, ktorú zákon v tejto súvislosti ukladá orgánom činným v trestnom konaní preskúmať a vylúčiť, a to, že **premlčanie trestného stíhania** sa neprerušilo, pretože „páchatel' nespáchal v premlčacej dobe úmyselný trestný čin. (§ 87 ods. 3 písm. b). Ak by sa vyšetrovaním zistilo, že páchatel' v tejto dobe spáchal úmyselný trestný čin, potom by sa jeho dokonaním začala nová premlčacia doba. Reálne je možné predpokladať, že podozrivé osoby z trestných činov spáchaných v roku 2002 mohli v súvislosti s voľbami do parlamentu spáchat' obdobné trestné činy aj v roku 2006 a možno i pred tohtoročnými voľbami.“³⁴

³⁴ Šátek J.: Vláda slovenskej finančnej oligarchie, blog.sme.sk, 26.5.2010